

Авторський колектив

ТВОРЕЦЬ НА ЛАВІ ПІДСУДНИХ

УДК 279
Т 28

Т 28   **Творець на лаві підсудних.** – 2026. – 56 с.

Багато читачів Біблії, стикаючись із важкими та трагічними подіями Старого Завіту, починають бачити в Бозі суворого Суддю, далекого від образу люблячого Отця, відкритого в Ісусі Христі. Ці тексти нерідко стають причиною сумнівів і духовної кризи.

Ця книга показує, що Бог Старого і Нового Завіту – один і той самий Бог, незмінний у Своїй любові, милості та вірності. Жорстокість, яку багато хто вбачає у стародавніх оповідях, є наслідком великої боротьби, людського відступу та спотвореного розуміння Божих дій.

УДК 279

Від видавців

Багато читачів Біблії, стикаючись із важкими та трагічними подіями Старого Завіту, починають бачити в Бозі суворого Суддю, далекого від образу люблячого Отця, відкритого в Ісусі Христі. Ці тексти нерідко стають причиною сумнівів і духовної кризи.

Ця книга показує, що Бог Старого і Нового Завіту – один і той самий Бог, незмінний у Своїй любові, милості та вірності. Жорстокість, яку багато хто вбачає у стародавніх оповідях, є наслідком великої боротьби, людського відступу та спотвореного розуміння Божих дій.

Особлива увага приділяється тому, як сатана прагне дискредитувати характер Бога, представляючи Писання в спотвореному світлі і протиставляючи Завіти один одному. Такий обман руйнує довіру до Творця і віддаляє людину від живих стосунків із Ним.

Ключем до розуміння усієї Біблії є Христос. У світлі Його хреста розкривається істинний характер Бога – жертковий, терплячий і рятівний. Ця книга запрошує читача побачити за складними текстами серце Отця і знову відкрити для себе Євангеліє як звістку про Його безумовну любов і благодать.

Переклад з англійської, складання, богословська експертиза, виноски внизу основних сторінок виконані групою «Вісники».

У цій книзі за замовчуванням використовувалися тексти Святого Письма українською мовою в перекладі І. Огієнка.

Зміст

Розділ 1. Практика побиття камінням	5
Розділ 2. Устави і постанови недобрі	7
Розділ 3. Наслідки відступництва із золотим телям	11
Розділ 4. Через вогонь	13
Розділ 5. Караючи гріх гріхом	15
Розділ 6. Змішана безліч різноплемінного люду	16
Розділ 7. Надав і Авігу	18
Розділ 8. Блискавка з неба	19
Розділ 9. Видалення захисту	22
Розділ 10. Руйнівна робота ангелів	24
Розділ 11. Дії сатани, оповиті таємницею	28
Розділ 12. Божественний зразок характеру і сили	30
Розділ 13. Як нам вирішити це питання?	33
Розділ 14. Дві жінки розкривають служіння смерті	35
Розділ 15. Хто на боці Господа?	46
Розділ 16. Колективна відповідальність	49

Розділ 1. Практика побиття камінням

Біблія окреслює деякі досить суворі покарання в Книзі Закону:

- «І скажеш до Ізраїлевих синів: Кожен чоловік із Ізраїлевих синів та з прихоська, що мешкає в Ізраїлі, який дасть із насіння свого Молохові, буде конче забитий, народ краю закидає його камінням» (Левит 20:2).

- «А чоловік або жінка, коли будуть вони викликати духа мерців або ворожити, будуть конче забиті, камінням закидають їх, кров їхня на них!» (Левит 20:27).

- «А до Ізраїлевих синів будеш промовляти, говорячи: Кожен чоловік, коли прокляне Бога свого, то понесе він свій гріх. А той, хто богозневажив Господнє Ймення, буде конче забитий, конче укаменує його вся громада; чи прихосько, чи тубілець, коли богозневажатиме Ймення Господнє, буде забитий» (Левит 24:15, 16).

Виникає питання: **чи це Бог започаткував покарання побиттям камінням?** Де в Біблії вперше згадується, звідки походить ця практика?

- «А Мойсей відказав: Не годиться чинити так, бо то огиду для Єгипту ми приносили б у жертву Господу, Богові нашому. Тож будемо приносити в жертву огиду для єгиптян на їхніх очах, і вони не вкаменують нас?» (Вих. 8:26).

Побиття камінням було єгипетською практикою. Так єгиптяни розправлялися з тими, хто скоював злочини проти їхніх богів. Однією з причин, чому Ізраїль хотів піти в пустелю, щоб принести жертви, було те, що тварини, яких вони мали приносити в жертву, шанувалися єгиптянами як священні. Дуже ймовірно, що фараон добре

усвідомлював: якщо ізраїльтяни почнуть приносити жертви в самій землі єгипетській, це підбурить єгиптян закидати їх камінням.

Ізраїльтяни перейняли цю практику, що видно з того, що вони хотіли зробити з Мойсеєм: «І кликав Мойсей до Господа, кажучи: Що я вчиню цьому народові? Ще трохи, і вони вкаменують мене!» (Вих. 17:4).

Коли Халев та Ісус Навин благали народ піти та заволодіти землею Ханаану, відповіддю народу було бажання побити їх камінням: «Якщо Господь уподобає Собі нас, то впровадить нас до того Краю, і дасть його нам, Край, який тече молоком та медом. Тільки не бунтуйтеся проти Господа, і не бійтеся народу того Краю, бо вони хліб для нас! Їхня тінь відійшла від них, а з нами Господь, не бійтеся їх! І сказала була вся громада, щоб камінням закидати їх, та слава Господня появилася в skinі заповіту всім Ізраїлевим синам» (Чис. 14:8-10).

Якби Бог не втрутився, вони б дійсно це зробили. **То чому ж Бог допустив включення цієї єгипетської практики побиття камінням в закони Ізраїлю?**

- «Та й Я, прирікаючи, підніс їм Свою руку на пустині, щоб розпорошити їх серед народів і порозсипати їх по краях, за те, що постанов Моїх не чинили, і устави Мої відкинули, а суботи Мої зневажали, і до божків своїх батьків були їхні очі. **І тому Я дав їм мати устави недобрі, і постанови, що не будуть вони жити ними** («дав їм статути недобрі, і суди, якими вони не будуть жити», *пер. KJV*). І занечистив Я їх їхніми дарунками, перепровадженням через огонь кожного, хто відкриває утробу, щоб спустошити їх, щоб пізнали вони, що Я Господь!» (Єзек. 20:23–26).

Розділ 2. Устави і постанови недобрі

Оскільки Ізраїль знехтував устави і постанови Божі і осквернив Його суботи, Бог дав їм устави і постанови, які не були добрими. Але що це були за устави і постанови, які були недобрі?

- «Господь сказав про синів Ізраїлевих: “За те, що постанов Моїх не чинили, і устави Мої відкинули, а суботи Мої зневажали, і до божків своїх батьків були їхні очі. І тому Я дав їм мати устави недобрі, і постанови, що не будуть вони жити ними”. **За їх постійну непокору Господь додав до порушення Свого закону покарання, які не були добрими для порушника і які не дозволяли йому жити в своїй непокорі**»¹.

Ці «устави і постанови недобрі» – це покарання, додані до закону, щоб карати за його порушення. Безумовно, бути побитим камінням – недобре! Ці покарання відповідали їхнім власним уявленням про суд за переступ. Вони відображали їхнє власне мислення та їхні власні шляхи, яких вони навчилися від єгиптян. Як пояснив Ісус: «Я бо боявся тебе, ти ж бо людина жорстока: береш, чого не поклав, і жнеш, чого не посіяв. І відказав той йому: **Устами твоїми, злий рабе, суджу я тебе! Ти знав, що я жорстока людина, беру, чого не поклав, і жну, чого не посіяв**» (Луки 19:21, 22).

Слід пам'ятати, що **ізраїльтяни самі** перейняли практику побиття камінням як спосіб покарання за переступ. Коли вони вирішили побити Мойсея камінням (Вих. 17:4),

---

¹ Е. Уайт, Дух пророцтва, т. 1, с. 265

вони проявили дух суду без милості. Біблія говорить: «Бо суд немилосердний на того, хто не вчинив милосердя. Милосердя бо ставиться вище за суд» (Якова 2:13).

Оскільки ізраїльтяни не проявили милості у своєму суді, цей же суд **повернувся на них самих**. Вони вирішили вірити в ідею, що Бог хоче вбити їх у пустелі, і водночас самі хотіли побити Мойсея камінням. Бог не буває зневажений: посіявши цей дух, Ізраїль **пожав те, що посіяв**. Як сказав Ісус: «Не судіть, щоб і вас не судили; бо яким судом судити будете, таким же осудять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відміряють вам» (Матв. 7:1, 2).

Своїми власними устами Ізраїль засудив себе до смерті в пустелі відповідно до своїх уявлень про Бога. Ізраїльтяни не раз висловлювали свій страх, що Бог уб'є їх у пустелі:

- «А Мойсеєві дорікали: Чи через те, що не було гробів в Єгипті, ти забрав нас умирати в пустині? Що це вчинив ти нам, щоб вивести нас із Єгипту?» (Вих. 14:11).

- «І говорили їм Ізраїлеві сини: Коли б ми були повмирали від Господньої руки в єгипетським краї, як ми сиділи над горшком м'яса, як ми їли хліба досить! Бо ви вивели нас до цієї пустині, щоб поморити голодом увесь цей збір» (Вих. 16:3).

- «І нарікали на Мойсея та на Аарона всі Ізраїлеві сини. І сказала до них вся громада: О, якби ми померли були в єгипетським краї, або щоб ми померли були в цій пустині! І нащо Господь провадить нас до того Краю, щоб нам попадати від меча? Жінки наші та діти наші стануть здобиччю... Чи не краще нам вернутися до Єгипту?» (Чис. 14:2, 3).

І тому, **за їхнім власним судом**, вони й отримали суд:

- «І Господь промовляв до Мойсея й до Аарона, говорячи: Аж доки цій злій громаді нарікати на Мене? Нарікання Ізраїлевих синів, що вони нарікають на Мене, Я чув. Скажи їм: Живий Я! Мова Господня: Поправді кажу, як ви говорили до ушей Моїх, так Я зроблю вам. У цій пустині попадають ваші трупи, та всі перелічені ваші всім вашим числом від віку двадцяти літ і вище, що нарікали на Мене» (Чис. 14:26–29).

Як ми побачимо далі, цей вирок смерті міг би стати для них **благословенням**, якби вони повірили, що Бог виявив їм милість. Але вони не повірили цьому, і тому загинули.

- «На кого ж Він гнівався був сорок років? Хіба не на тих, хто згрішив, що їхні кості в пустині полягли? Проти кого Він був присягався, що не ввійдуть вони до Його відпочинку, як не проти неслухняних? І ми бачимо, що вони не змогли ввійти за невірство» (Євр. 3:17–19).

За часів Христа ми бачимо, як фарисеї **опинилися в пастці своєї власної системи суду**, яку їхні батьки успадкували від єгиптян. Це показує постійний страх, у якому жили Ізраїль, і те рабство, яке цей страх породив.

- «Іванове хрищення з неба було, чи від людей? Вони ж міркували собі й говорили: Коли скажемо: З неба, відкаже: Чого ж ви йому не повірили? А як скажемо: Від людей, то всі люди камінням поб'ють нас, бо були переконані, що Іван то пророк. І вони відповіли, що не знають, ізвідки» (Луки 20:4–7).

Фарисеї жили у світі **осуду, гніву та помсти**. Закон став для них засобом, через який вони намагалися знищити

самого Законодавця. **Вони використовували закон неправомірно.**

- «Вони прагнули помститися Йому за Його прямі викриття. Вони намагалися спровокувати Його сказати або зробити щось, що дало б їм привід засудити Його. Кілька разів вони намагалися побити Його камінням, але Він тихо відходив, і вони втрачали Його з поля зору»².

Принципи, якими Ізраїль керувався у своєму суді, **Бог дозволив їм включити до закону. Він дозволив їм певною мірою стати співавторами законів своєї нації.** Бог **віддзеркалив їм** ті принципи, за якими вони самі обрали жити, тому що Він ніколи не нав'язує Себе силою.

- «Застосування сили суперечить принципам Божого правління; Він бажає лише служіння любові. А любов'ю не можна керувати; її не можна завоювати силою чи авторитетом. Любов можна викликати тільки любов'ю. Пізнати Бога – означає полюбити Його»³.

Бог не нав'язував їм Своїх заповідей. Він дав їм ці чудові постанови для їхнього ж блага. Його заповіді сповнені обітниць і надії. Проте **Він дозволив Ізраїлю самому сформувати свою державу відповідно до їх уявлень про Бога. Він не міг нав'язати їм істину про Себе – вони мали самі захотіти її і шукати**, але вони цього не зробили. **Вони відкинули Його і вибрали богів Єгипту – тих богів, яких вони вже знали.**

---

² Е. Уайт, Христос – надія світу, с. 511

³ Е. Уайт, Христос – надія світу, с. 9

Розділ 3. Наслідки відступництва із золотим телям

Важливо зазначити, що постанови про побиття камінням були включені до закону після того, як Ізраїль танцював навколо золотого теляти. Своїми діями Ізраїль чітко і рішуче заявив, що відкинув істинного Бога небес і віддав славу золотому теляті – одному з єгипетських богів. **Принесення в жертву теляти або бика в Єгипті могло призвести до того, що ізраїльтянина побили б камінням до смерті.** Отже, обравши поклоніння золотому теляті, ізраїльтяни фактично прийняли судову систему цього божества. Переступ проти золотого теляти означав, що винний має бути побитий камінням.

- «Хіба ви не знаєте, що кому віддасте себе за рабів на послух, то ви й раби того, кого слухаєтесь, або гріха на смерть, або послуху на праведність?» (Римл. 6:16).

Ізраїль віддав себе в служіння цій хибній системі поклоніння, яка була творінням сатани. Багато хто обрав сатану своїм провідником, і тому його принципи було дозволено приєднати до їхнього національного устрою. Співучасть Аарона в цьому гріху лише дала сатані ще більшу перевагу. Якби Мойсей не молився особливо за Аарона, сатана отримав би свободу знищити майбутнього первосвященника і тим самим принести велике горе Мойсею та Ізраїлю.

- «А тепер іди, провадь цей народ туди, куди казав Я тобі. Ось Мій Ангел піде перед лицем твоїм. А в день кари Моєї покараю їх за їхній гріх! І Господь ударив той

народ за те, що вони зробили теля, яке Аарон учинив був» (Вих. 32:34, 35).

Цікавим у цьому тексті є те, що сказано: **Господь ударив той народ** за те, що вони зробили теля. Слово «ударив» є тим самим словом, яке використано в наступному вірші: «А коли чийсь віл ударить вола його ближнього, і згине той, то продадуть вола живого, а гроші за нього поділять пополювині, і також загинулого поділять пополювині» (Вих. 21:35).

У цьому контексті слово може означати, що **один віл завдає удару іншому** так, що той помирає. **Ізраїль обрав поклонятися богам Єгипту, і Бог наслав на них агресію божества, символом якого був віл або теля.** Бог відвідав **Ізраїль відповідно до їхнього уявлення про божество.**

Оскільки поклоніння золотому теляті було **творінням сатани**, його принципам було дозволено мати **більший вплив на їхнє життя.**

Розділ 4. Через вогонь

Ми помічаємо ще одну практику єгиптян, пов'язану з їхньою системою поклоніння, згадану у пророка Єзекіїля: «І тому Я дав їм мати устави недобрі, і постанови, що не будуть вони жити ними. І занечистив Я їх їхніми дарунками, перепровадженням через огонь кожного, хто відкриває утробу, щоб спустошити їх, щоб пізнали вони, що Я Господь!» (Єзек. 20:25, 26).

Єгиптяни проводили своїх дітей через стіну вогню. Про це читаємо в коментарях Духа пророцтва:

- «Єгиптяни успадкували традиції, пов'язані з жертвоприношеннями. **Вони не визнавали існування Бога небесного**, а приносили жертви своїм ідолам. З великою пишністю та церемоніями вони звершували своє ідолоське поклоніння. Вони споруджували жертовники на честь своїх богів і **вимагали навіть, щоб їхні власні діти проходили через вогонь**. Коли жертовники були збудовані, дітей **змушували перестрибувати через них крізь полум'я**. Якщо дитина могла зробити це й не обпектися, ідолоські жерці та народ вважали це доказом того, що їхній бог прийняв жертву і особливо прихильний до того, хто пройшов це вогняне випробування. Таку людину обсіпали почестями, і відтоді вона користувалася великою пошаною серед усього народу. **Її ніколи не карали, якими б тяжкими не були її злочини**. Якщо ж інший, перестрибуючи через вогонь, виявлявся настільки нещасним, що обгорав, його доля була вирішена: вважалося, що їхні боги розгнівані і не заспокояться нічим меншим, як тільки

життям цього нещасного. Тоді його приносили в жертву на своїх ідолських жертвниках»⁴.

• **«Навіть деякі з синів Ізраїлевих настільки впали морально, що стали чинити ці гидоти, і Бог допустив, щоб вогонь спалахнув над їхніми дітьми, яких вони проводили через полум'я. Вони не доходили до всіх крайнощів язичницьких народів, але Бог позбавив їх дітей, дозволивши вогню поглинути їх, коли вони проходили через нього»⁵.**

Таким чином, з єгипетською системою поклоніння була пов'язана не тільки практика побиття камінням, але і проходження через вогонь. Ми бачимо, що Бог у Своїй милості дозволив синам і дочкам ізраїльтян бути **пожертими вогнем**, щоб позбавити їх гіршої долі. У Своїй милості Господь допускав, щоб ці діти померли миттєво, а не проходили через страшні муки, отримавши важкі опіки, і не були потім принесені в жертву єгипетським богам.

Примітно, що практика побиття камінням тісно пов'язана з обрядом проведення дітей через вогонь: **«І скажеш до Ізраїлевих синів: Кожен чоловік із Ізраїлевих синів та з прихоська, що мешкає в Ізраїлі, який дасть із насіння свого Молохові, буде конче забитий, народ краю закидає його камінням»** (Левит 20:2).

---

⁴ Е. Уайт, Дух пророцтва, т. 1, с. 267

⁵ Е. Уайт, Дух пророцтва, т. 1, с. 268

Розділ 5. Караючи гріх гріхом

Варто зауважити, що поєднання цих двох практик – побиття камінням і провадження через вогонь – прийшло із єгипетської культури. Одна практика використовується для знищення іншої. Бог карає беззаконня одного аспекту цього поклоніння іншим аспектом тієї ж системи поклоніння. Інакше кажучи, **Він карає гріх гріхом**.

Чи могли ізраїльтяни зрозуміти це? Можливо, саме в цих «уставах недобрих» Господь показував Ізраїлю **саморуйнівну природу гріха**, одночасно дозволяючи їм прийняти покарання, які вони **самі обрали**, виходячи з того уявлення про милість, яке вони бачили в богах, яким поклонялися.

Хіба такі суди не подібні до судів над Єгиптом? Бог наслав на Єгипет кари, що характеризуються богами, яким вони поклонялися, – і таким чином **покарав гріх ідолопоклонства через самі об'єкти, що представляли цих ідолів**.

Вибравши систему поклоніння золотому теляті, чи не накликали ізраїльтяни на себе **суд вогню**, пов'язаний із проходженням через полум'я?

• «І став народ голосно нарікати до Господніх ушей. І почув Господь, і запалав Його гнів, і загорівся між ними Господній огонь, та й пожер їх у **кінці** табору» (Чис. 11:1).

Так Господь допустив, щоб **сам обраний ними культ** став для Ізраїлю **джерелом покарання**, – щоб вони могли побачити, що гріх, якому вони служать, несе в собі **силу власного руйнування**.

Розділ 6. Змішана безліч різноплемінного люду

У Дусі пророцтва говориться, що Бог **пожер вогнем дітей тих**, хто проводив їх через вогонь в акті поклоніння язичницьким богам. У 11-му розділі книги Числа ми бачимо **подібний процес**. Народ був винищений вогнем – це було явище, яке вони **розуміли**, адже Ізраїль **сам вибрав єгипетську систему**. В Чис. 11:1 йдеться саме про тих, хто перебував **на околицях табору**. Елен Уайт пояснює, що це була **змішана безліч люду**, яка слідувала за Ізраїлем, – люди, які перебували на периферії і не належали повністю до народу Божого:

- «Вийшло ж було “близько шости сот тисяч чоловіка піхоти, крім дітей, а також багато (велика безліч) різного люду піднялися з ними”. У цьому натовпі були не лише ті, кого спонукала віра в Бога Ізраїлю; **набагато більше було таких**, котрі лишень бажали **врятуватися від кар**, або ж таких, що пішли за загальною масою через цікавість, викликану пануючим усюди збудженням»⁶.

Саме ця **змішана безліч різноплемінного люду** стала ініціатором відступництва із золотим телям:

- «Велика кількість різноплемінного люду першою піддалася наріканню і нетерпінню, і **вони були ініціаторами подальшого відступництва**. Серед об'єктів, яких єгиптяни шанували як символи божества, був **віл або теля**; і саме під **навіюванням тих, хто поклонявся цьому**

---

⁶ Е. Уайт, Патріархи і пророки, с. 255

ідолів в Єгипті, було тепер виготовлено і обожнено теля»⁷.

Ця група перебувала **на краю табору Ізраїлю і не була віддана істинному Богу небес** – вони лише прагнули уникнути покарань у Єгипті. Сатана часто використовував їх, щоб **вводити Ізраїль у гріх**.

Мойсей стояв перед ними **як представник Христа**, і все ж вони хотіли побити його камінням. **Подібним чином юдеї вдалися до римського способу розп'яття, щоб вбити Христа**. Вони **відкинули Христа і вибрали Варавву**, а через сорок років **пожали наслідки свого вибору** під час знищення Єрусалиму, коли сатані була дана **повна влада (контроль) над народом**.

- «Упертим відкиданням Божественної любові та милості юдеї позбавили себе захисту Бога, і сатані було дозволено керувати ними за своєю волею. Жорстока лютість, виявлена при зруйнуванні Єрусалима, – це демонстрація мстивої сили сатани над тими, хто віддає себе під його владу (контроль, вплив)»⁸.

---

⁷ Е. Уайт, Патріархи і пророки, с. 291

⁸ Е. Уайт, Велика боротьба, с. 30

Розділ 7. Надав і Авігу

Ми знову зустрічаємо **суд вогню** в історії з Надавом і Авігу: «І взяли Ааронові сини, Надав та Авігу, кожен кадильницю свою, і дали в них огню, і поклали на ньому кадило, і принесли перед Господнє лице чужий огонь, якого Він не наказав був приносити їм. І вийшов огонь від лица Господнього, та й спалив їх, і вони повмирили перед Господнім лицем» (Левит 10:1, 2).

Це був **процес суду**, який Ізраїль **сам обрав**, поклоняючись золотому теляті та перейнявши **єгипетські покарання**. Ісус чітко сказав: «Бо яким судом судити будете, таким же осудять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відміряють вам» (Матв. 7:2).

Ізраїль **сам обрав** цю систему, і тому був **суджений за своїми власними бажаннями і принципами**.

Як саме цей вогонь вийшов від Господа, ми не можемо сказати напевно. Але ось як це описує Дух пророцтва:

- «Надав і Авігу були священниками святилища, і хоча використання звичайного вогню **було заборонене**, ці священники, входячи перед Бога, **наважилися запалити своє кадило неосвяченим вогнем**. **Священники вживали вино, і їхні моральні почуття притупилися**; вони не усвідомлювали характеру своїх дій і не розуміли, якими страшними будуть наслідки їхнього гріха. Тоді зі **Святого Святих спалахнув вогонь і поглинув їх**»⁹.

---

⁹ Е. Уайт, Стриманість, с. 280

Розділ 8. Блискавка з неба

Цей вогонь вийшов **безпосередньо зі Святого Святих**. У книзі Об'явлення ми читаємо і про інші явища, що виходять зі Святого Святих:

- «І розкрився храм Божий на небі, і ковчег заповіту Його в Його храмі з'явився. І зчинилися блискавки, і гуркіт, і громи, і землетрус, і великий град» (Об'явл. 11:19).

Христос, зображений у 10-му розділі книги пророка Даниїла, описаний як Той, **Чиє обличчя подібне до блискавки**, – так само, як і ангел, який зійшов покликати Христа з гробу:

- «І звів я свої очі та й побачив, аж ось один чоловік, одягнений у льняну одіж, а стегна його оперезані золотом з Уфазу. А тіло його як топаз, а обличчя його як вид блискавки, а очі його як огняне полум'я, а рамена його та ноги його ніби блискуча мідь, а звук слів його як гук натовпу» (Дан. 10:5, 6).

- «І великий ось ставсь землетрус, бо зійшов із неба Ангол Господній, і, приступивши, відвалив від гробу каменя, та й сів на ньому. Його ж постать була, як та блискавка, а шати його були білі, як сніг» (Матв. 28:2, 3).

Також показово, що **сатана названий блискавкою, що спадає з неба**: «Він же промовив до них: Я бачив того сатану, що з неба спадав, немов блискавка» (Луки 10:18).

З цього видно, що **блискавки, грім і землетруси** пов'язані з проявом **сили Христа і ангелів** – як добрих, так і злих. Але оскільки **всяка сила належить Богові**, то і вся сила, що проявляється через діяльність ангелів, **визначається Богом Отцем**.

- «Один раз Бог сказав, а двічі я чув, що сила у Бога!» (Псал. 62:11).

- «Нехай кожна людина кориться вищій владі, бо немає влади, як не від Бога, і влади існуючі встановлені від Бога» (Римл. 13:1).

Варто також звернути увагу, що **вітер, буря, землетрус і вогонь** у Писанні часто пов'язані з присутністю і дією ангелів. Це особливо видно в досвіді Іллі:

- «А Він відказав: Вийди, і станеш на горі перед Господнім лицем. Аж ось переходитиме Господь, а перед Господнім лицем вітер великий та міцний, що зриває гори та скелі ламає. Та не в вітрі Господь. А по вітрі трус землі, та не в трусі Господь. А по трусі огонь, і не в огні Господь. А по огні тихий лагідний голос» (1 Цар. 19:11, 12).

Оскільки сила Божа може бути дана як добрим, так і злим ангелам, чи не застерігає нас цей досвід Іллі не судити про характер Бога лише за проявами сили? Деякі прояви сили дійсно виходять **безпосередньо від Нього**, але інші – ні, а **через ту блискавку, що спадає з неба**, тобто через сатану. І оскільки не завжди легко відрізнити одне від іншого, нам слід **прислухатися до тихого лагідного голосу**, який відкриває **милість, любов і благодать Божу**.

Яскравий приклад того, як **сатані була дана можливість користуватися силою Божою**, ми бачимо в історії **Йова** – у випадку з «вогнем Божим», що впав із неба:

- «І сказав Господь до сатани: Чи звернув ти увагу на раба Мого Йова? Бо немає такого, як він, на землі: муж він невинний та праведний, що Бога боїться, а від злого втікає. І відповів сатана Господеві й сказав: Чи ж Йов дармо

боїться Бога? Чи ж Ти не забезпечив його, і дім його, і все, що його? Чин його рук Ти поблагословив, а масток його поширився по краю. Але простягни тільки руку Свою, і доторкнися до всього, що його, чи він не зневажить Тебе перед лицем Твоїм? І сказав Господь до сатани: Ось усе, що його, у твоїй руці, тільки на нього самого не простягай свої руки! І пішов сатана від лица Господнього. І сталося одного дня, коли сини його та дочки його їли та вино пили в домі свого первородженого брата, то прибіг до Йова посланець та й сказав: Худоба велика орала, а ослиці паслися при них. Аж тут напали сабеї й позабирали їх, а слуг повбивали вістрям меча. І втік тільки я сам, щоб донести тобі... Він ще говорив, аж прибігає інший та й каже: З неба спав Божий огонь, і спалив отару та слуг, та й пожег їх... А втік тільки я сам, щоб донести тобі... (19) Аж раптово надійшов великий вітер з боку пустині, та й ударив на чотири роги дому, і він упав на юнаків, і вони повмирили... І втік тільки я сам, щоб донести тобі» (Йова 1:8–16, 19).

Розділ 9. Видалення захисту

Оскільки вся сила походить від Бога, ми бачимо, що сатані дозволено використовувати цю силу, щоб нищити вогнем, вітром і мечем. Сила походить від Бога, але сатані дозволяється застосовувати її там, де захисна рука Бога більше не діє. Після події із золотим телям ми помічаємо щось дуже важливе, що вплинуло на захист ізраїльтян.

- «Мойсей докорив Ааронові й сказав йому, що його вчинок заслуговує найсуворішого осуду, бо він був особливо благословенний вище за народ і був допущений до близького спілкування з Богом. Те, що він скоїв такий великий гріх, навіть заради порятунку власного життя, було для вірного Мойсея справжнім здивуванням. Він побачив, що народ був нагий, тобто позбавленим своїх прикрас, – бо Аарон зробив їх нагими на їхній сором перед ворогами. Він позбавив їх прикрас і використав їх для ганебної справи. Вони не лише втратили свої прикраси, але були також позбавлені свого захисту від сатани, адже вони втратили свою побожність і посвячення Богові і тим самим втратили Його захист. У Своему гніві Бог відібрав Свою підтримуючу руку, і вони залишилися відкритими для зневаги та влади своїх ворогів. Їхні вороги добре знали про дивовижні діла, звершені рукою Мойсея в Єгипті. І вони знали, що Мойсей вивів їх з Єгипту, підкоряючись велінню Бога євреїв, щоб (1) звільнити їх від ідолопоклонства і (2) забезпечити Собі їхню нероздільну любов та (3) святе поклоніння»¹⁰.

---

¹⁰ Е. Уайт, 1SP 250

Історія Йова мала особливе значення для ізраїльтян, бо в обох випадках рука Божого захисту була відібрана, і сатані був наданий доступ, щоб нападати і дошкуляти їм. **Бог підготував їх до випробування в пустелі, спонукавши Мойсея написати книгу Йова, перш ніж він вирушив до Єгипту.**

- «Довгі роки, проведені серед пустельних просторів, не минули даремно. Мойсей не тільки готувався до великої справи, що чекала на нього попереду, але й у цей час, під натхненням Святого Духа, **написав книгу Буття, а також книгу Йова**, які будуть читатися з найглибшим інтересом народом Божим до кінця часів»¹¹.

---

¹¹ Е. Уайт, СТ, 19 лютого 1880 р.

Розділ 10. Руйнівна робота ангелів

Знаючи, що і добрі, і злі ангели мають доступ до сили Божої і подібні до блискавки, яка виходить від Божого престолу, як нам визначити, чи саме добрі чи злі ангели використовують цю силу? Наступний уривок з книги «Велика боротьба» пояснює, що як добрі, так і злі ангели можуть застосовувати руйнівну силу:

- «Коли Христос залишить небесне святилище, темрява огорне мешканців землі. У той страшний час праведні повинні будуть жити перед святим Богом без Заступника. Сила, яка до цього часу стримувала беззаконних, буде забрана, і сатана отримає безмежну владу над тими, хто так і не покався. Довготерпіння Боже закінчилося. Світ відкинув Його милість, знехтував Його любов і зневажив Його закон. Нечестиві переступили межу свого випробувального терміну; Дух Божий, Якому вони так уперто противилися, нарешті буде віднятий (відкликаний) від них. Позбавлені покрову благодаті, вони залишаються без захисту від лукавого. Тоді сатана занурить мешканців землі в одну велику, остаточну скорботу. Коли ангели Божі перестануть стримувати люті вітри людських пристрастей, всі сили розбрату будуть звільнені. Увесь світ буде втягнений у руйнування, страшніше за те, яке в давнину спіткало Єрусалим»¹².

- «Один-єдиний ангел знищив усіх первістків Єгипту і сповнив землю плачем. Коли Давид згрішив перед Богом, зробивши перепис народу, один ангел спричинив те

---

¹² Е. Уайт, Велика боротьба, с. 576

страшне винищення, яким був покараний його гріх. Та сама руйнівна сила, яку застосовують святі ангели за Божим велінням, буде застосована і злими ангелами, коли Бог дозволить це. Ці сили вже готові й тільки чекають Божественного дозволу, щоб спустошити всю землю»¹³.

Ми бачимо свідчення того, як ангели Божі застосовували руйнівну силу у знищенні Єрусалиму:

- «Люди й надалі зводитимуть дорогі будівлі, вартістю в мільйони доларів; особлива увага буде приділятися їх архітектурній красі, міцності і надійності конструкцій; але Господь показав мені, що, **незважаючи на надзвичайну міцність і дорогий вигляд, ці будівлі спіткає та сама доля, що й храм у Єрусалимі.** Та велична споруда впала. **Ангели Божі були послані звершити справу руйнування,** так що не залишилося каменя на камені, який не був би повалений»¹⁴.

Ми знаємо, що саме римські воїни зруйнували храм, але тут ми бачимо, що ангели Божі допомагали їм у цій справі. Знову ми бачимо поєднання співпраці ангелів і людей у зруйнуванні Єрихону:

- «Христос – це сходи, які бачив Яків, по яких сходили й піднімалися ангели Божі, тоді як **слава Божа осяювала кожную сходинку від неба до землі.** Христос перекинув міст через прірву, що відділяла людину від Бога, а землю від неба, і Він безперестанно трудиться заради нас; і ми, кожен окремо, повинні співпрацювати з Ним і з небесними істотами. **Але Христос нічого не може**

---

¹³ Там само

¹⁴ Е. Уайт, MS 35, 1906; 5BC 1098

зробити для нас без нашої співпраці, і ми не можемо нічого без Нього. **Сатана та його ангели воюють проти нас і воюватимуть до кінця світу.** Ісус сказав нам: “Без Мене нічого чинити не можете ви”. Цей урок Христос виклав Своїм дітям у всі віки й кожному поколінню. Коли Ісус Навин вийшов уранці перед взяттям Єрихону, перед ним постав Воїн, повністю озброєний для бою. Ісус Навин запитав: “Чи ти наш, чи наших ворогів?” – і Він відповів: “Я вождь Господнього війська, тепер я прийшов”. Якби очі Ісуса Навина були відкриті, як були відкриті очі слуги Єлисея в Дотані, і якби він міг витримати це видовище, то побачив би ангелів Господніх, що стояли табором навколо синів Ізраїля; **бо навчене військо небесне прийшло воювати за народ Божий**, і Вождь війська Господнього був там, щоб керувати ними. Коли Єрихон упав, жодна людська рука не торкнулася стін міста, бо **ангели Господні зруйнували укріплення й увійшли у фортецю ворога. Не Ізраїль, а Вождь війська Господнього здобув Єрихон.** Але Ізраїль мав виконати свою частину, щоб виявити віру у Вождя свого спасіння»¹⁵.

Ангели Божі потребують співпраці, **бо без віри в Бога Він не може наказати Своїм ангелам діяти заради нас.** Ми бачимо, як ангели небесні допомагали Йонатану в боротьбі з філістимлянами:

- «Небесні ангели охороняли Йонатана та його зброєносця; ангели воювали поруч з ними, і філістимляни падали перед ними. Земля здригалася так, ніби наближалася велика кількість вершників і колісниць. Йонатан

---

¹⁵ Е. Уайт, РН, 19 липня 1892 р.

розпізнав у цьому знамення Божественної допомоги, і навіть филистимляни розуміли, що Бог діє для визволення Ізраїлю»¹⁶.

Та сама допомога була виявлена і Давидові, який покладався на Бога в битві: «І станеться, коли ти почуєш шелест кроку на верховіттях бальзамового ліска, тоді поспішишся, бо то тоді вийшов Господь перед тобою, щоб побити филистимський табір» (2 Сам. 5:24).

Ми бачимо, що ангели Божі допомагали Йонатану та його зброносцеві перемогти їхніх ворогів. Нам сказано, що ангели захищали цих двох чоловіків, а також що вони воювали поруч із ними. Виникає питання: ця битва виражалася лише у захисті цих чоловіків чи у безпосередній участі у битві?

---

¹⁶ Е. Уайт, Патріархи і пророки, с. 607

Розділ 11. Дії сатани, оповиті таємницею

Читаючи біблійні оповіді, буває дуже важко точно визначити, хто саме діє в тій чи іншій ситуації. Такий стан речей не випадковий. Сатана ретельно приховує себе і обманує всюди, де тільки може. Навіть на небі ангелам було дуже важко зрозуміти його наміри.

• **«Його здатність обманювати була дуже великою. Зодягнувшись в одяг неправди, він отримав перевагу. Усі його дії були настільки оповиті таємницею, що ангелам було важко виявити справжній характер його роботи. Поки це не виявилось явно, ніхто не міг зрозуміти злої природи його планів; його невдоволення не сприймалося (не виглядало) як бунт. Навіть вірні ангели не могли цілком розпізнати його характер та зрозуміти, до чого вела його діяльність»¹⁷.**

Ми знаємо, що сатана прагне приписати Богові власні риси:

• «Пророк каже: “Погубив ти себе, о Ізраїлю!”, “спіткнувся ти через провину свою” (Осії 13:9; 14:1). Їхні страждання часто розглядаються як покарання, накладене на них безпосереднім Божим велінням. Саме так великий обманщик намагається приховати свою роботу. Уперто відкидаючи Божественну любов і милість, юдеї самі позбавили себе Божого захисту, і сатані було дозволено керувати ними за своєю волею»¹⁸.

---

¹⁷ Е. Уайт, Патріархи і пророки, с. 16

¹⁸ Е. Уайт, Велика боротьба, с. 30

- «Розум народу Божого був засліплений, бо сатана спотворив характер Бога. Наш добрий і милостивий Господь був представлений перед людьми, одягненим в атрибути сатани...»¹⁹

Ця складність у розпізнаванні того, які саме ангели здійснюють ті чи інші дії, вимагає, щоб ми робили висновки на підставі нашого розуміння характеру Бога. **Уся сила належить Богові, і в цьому світі ніщо не може статися без Його участі. Сатана не має в своїх руках жодної сили, крім тієї, яку Бог дозволяє йому використовувати. Тому всяке руйнування і кожна смерть відбуваються за допомогою сили, що походить від Бога.**

---

¹⁹ Е. Уайт, Вибрані вісті, т. 1, с. 355

Розділ 12. Божественний зразок характеру і сили

Це підводить нас до дуже важливого питання: який зв'язок між характером Бога і Його силою? Чи проявляється характер Бога через Його силу, чи, навпаки, сила Бога виявляється через Його характер?

Якщо ми поклоняємося Богові як силі, тоді акти сили, описані в Біблії, визначатимуть, яким Він є. Однак якщо ми поклоняємося Богу як Особі, Чий характер сповнений доброти й істини, тоді всі прояви сили будуть розглядатися у світлі Його характеру і можуть бути безпосередньо приписані Йому. Ті ж, які не відображають Його характеру, будуть приписані силам темряви. Отже, про Бога як Особу не можна судити лише за випадками прояву сили: Він не у вітрі, не в землетрусі і не у вогні. Він – у тихому, лагідному голосі характеру.

Питання про те, як нам розуміти всі ці біблійні історії, повинно повністю визначатися нашим сприйняттям Божого характеру. Характер – це джерело, а сила – лише канал. Якщо ми визначаємо характер Бога на підставі проявів Його сили, тоді ми робимо канал або знаряддя джерелом і таким чином спотворюємо Його характер.

Читаючи тексти Старого Завіту, звернімо увагу на кілька прикладів, які відкривають принципи Божого характеру і допомагають нам дивитися на все через призму Його характеру: «А Господь зійшов у хмарі, і став там із ним, та й покликав Ім'ям Господа. І перейшов Господь перед лицем його, та й викликнув: Господь, Господь, Бог милосердний, і милостивий, довготерпеливий, і многами-

лостивий та правдивий, що дотримує милість для тисяч, що вибачає провину й переступ та гріх, та певне не вважає чистим винуватого, бо карає провину батьків на дітях, і на дітях дітей, і на третіх, і на четвертих поколіннях» (Вих. 34:5–7).

- «Випади сатани проти правління Бога і його захист тих, хто став на його бік, були постійним звинуваченням проти Бога. **Його нарікання і скарги були безпідставними; однак Бог дозволив йому розвивати свою теорію.** Бог міг би знищити сатану і всіх його прихильників так само легко, як підняти камінчик і кинути його на землю. **Але, вчинивши так, Він створив би прецедент для застосування сили. Уся примусова влада притаманна лише правлінню сатани.** Принципи Господа не такі. Він не діє подібним чином. **Він не дав би навіть найменшого приводу будь-якій людині ставити себе богом над іншою людиною і вважати себе вільною завдавати їй фізичних або душевних страждань.** **Цей принцип повністю походить від сатани»²⁰.**

- «Бог веде рахунок з народами. Жоден горобець не падає на землю без Його відома. Ті, хто чинить зло ближнім і каже: “Звідки Бог знає?”, **одного дня зустрінуть давно відкладену відплату.** У цей час проявляється незвичайна зневага до Бога. Люди досягли такої зухвалості і непокори, яка показує, що чаша їх беззаконня майже повна. Багато хто майже переступив межу милості. **Незабаром Бог покаже, що Він справді живий Бог.** Він скаже ангелам:

---

²⁰ Е. Уайт, Ревю енд Геральд, 7 вересня 1897 р.

“Не чинить більше опору сатані в його прагненні знищувати. Нехай він виявить свою злобу над дітьми непослуху, бо міра їх беззаконня сповнилася. Вони переходили від одного ступеня зла до іншого, щодня примножуючи беззаконня до беззаконня. Я більше не буду втручатися, щоб утримувати руйнівників (губителю) виконувати свою справу”»²¹.

Отже, якщо ми знаємо, що сатана може діяти подібно до блискавки, що падає з неба, то чи можемо ми припустити, що коли він здійснює свою руйнівну справу, **сила, за допомогою якої він діє, походить від престолу Божого, і тому в Писанні це описується як суд Божий?** І чи можемо ми також побачити, що оскільки сатані дозволяється користуватися силою поза уставами і постановами Божими, то про Бога як Особу не можна судити на підставі такого використання сили?

---

²¹ Е. Уайт, Ревю енд Геральд, 17 вересня 1901 р.

Розділ 13. Як нам вирішити це питання?

Повертаючись до історії про Надава й Авігу, Писання говорить нам, що вогонь вийшов із Святого Святих і пожер (спалив) цих двох чоловіків. Чи означає це, що Надав і Авігу перетворилися на попіл прямо в святилищі? Ні, адже їх винесли у їхньому одязі:

- «І покликав Мойсей Мисаїла та Елцафана, синів Уззіїла, Ааронового дядька, та й промовив до них: Підійдіть, винесіть братів своїх із святини поза табір. І вони підійшли, та й **винесли їх в їхніх хітонах поза табір**, як наказав був Мойсей» (Левит 10:4, 5).

Чи був їхній одяг повністю спалений? Нам не сказано. Але сказано, що одяг був, отже, вогонь, «пожерши» або «спаливши» їх, залишив одяг, навіть якщо припустити, що він міг бути на них частково (але, судячи з тексту, складається враження, що одяг взагалі не згорів). Але як одночасно цей вогонь міг їх спалити і при цьому залишити їх одяг, нехай навіть частково? Очевидно, що природа цього вогню відрізняється від того, що ми зазвичай знаємо про вогонь. Чи була обпалена їхня шкіра? Нам про це не сказано. Але якщо вони були в хітонах, нехай навіть частково, то і та частина тіла і шкіри, що була покрита одягом, могла вціліти, якщо там вцілів одяг. Чи вийшла сила від Господа і вразила їх? Так, вийшла. Але чи змусив Бог їх пройти через вогонь, це робили боги єгиптян, чи ж Бог дозволив, щоб на них впали принципи суду, яких вони самі дотримувалися, – відповідно до суду єгипетських богів, яких вони обрали? Чи були вони засуджені за

власним судом, як сказав Ісус? Чи могли вони, можливо, бути вражені електричним розрядом? Хто це зробив? Нам не сказано. І, нарешті, чи повинні ми використовувати цей прояв сили як доказ того, як Бог безпосередньо діє? Ні, бо Бог не у вітрі, не в землетрусі і не у вогні. Чи відняв Бог Свою захисну руку від них після події із золотим телям? Так, відняв. Тому, розглядаючи ці історії, потрібно бути дуже обережними у своїх судженнях, адже якою мірою ми судимо, такою ж мірою судитимуть і нас. Якщо ми віримо, що Бог судить без милості, то цей же принцип суду буде застосований і до нас, бо цей гріх ідолопоклонства обернеться проти нас.

Розділ 14. Дві жінки розкривають служіння смерті

У Біблії є чимало уривків, які знову випробовують нас у тому, як ми розуміємо характер Бога. Ось один із таких прикладів:

- «І вийшов син ізраїльтянки, а він був син єгиптянина, між Ізраїлевих синів. І сварився в таборі син тієї ізраїльтянки з одним ізраїльтянином. І син тієї ізраїльтянки богозневажив Ім'я Господнє, і проклинав. І привели його до Мойсея. А ймення матері його Шеломіт, дочка Діври, з Данового племені. І посадили його під сторожу аж до вияснення через уста Господні. І Господь промовляв до Мойсея, говорячи: Виведи того, що проклинав, поза табір, і покладуть усі, хто чув, свої руки на голову його, і закидає його камінням уся громада» (Левит 24:10–14).

Господь сказав Мойсею вивести чоловіка, який зневажив Бога, поза табір і побити його камінням. Ця історія виглядає дуже простою. Чоловік згрішив, і Бог сказав побити його камінням. Тож саме це Мойсей та Ізраїль і зробили:

- «І Мойсей промовляв до Ізраїлевих синів. І вони вивели того, хто проклинав, поза табір, та й закидали його камінням. І зробили Ізраїлеві сини, як Господь наказав був Мойсеєві» (Левит 24:23).

В історії про жінку, спійману в перелюбі, ми бачимо, як Сам Законодавець застосовує Свій закон.

- **«Мойсей сам від себе не встановив жодного закону. Христос, Ангел, Якого Бог призначив йти перед**

Своїм обраним народом, дав Мойсеєві постанови й вимоги, необхідні для живої релігії і для управління народом Божим»²².

Перше, що Ісус сказав їм, завдало серйозного удару по їхніх задумах: «А коли ті не переставали питати Його, Він підвівся й промовив до них: Хто з вас без гріха, нехай перший на неї той каменем кине!» (Івана 8:7).

Тут ми бачимо, як Сам Законодавець говорить нам про умову для тих, хто має право виконати побиття камінням. Вони повинні бути без гріха. Скільки покарань Старого Завіту могли б бути справедливо виконані, якби ті, хто здійснює вирок, були без гріха? Чи є хоч одна людина, яка сама по собі здатна виконати таке діло? Усі згрішили і позбавлені слави Божої. Окрім лицемірства, чому ще грішна людина не може сама здійснити вирок над іншим грішником?

• **«Засуджуюча сила сатани спонукає його висувати теорію правосуддя, несумісну з милосердям. Він стверджує, що діє як голос і сила Бога, заявляючи, що його рішення – справедливі, чисті і бездоганні. Таким чином, він займає місце на суддівському престолі й проголошує свої поради непогрішними. Тут проявляється його безжальна справедливість – підробка справжньої справедливості, огидна для Бога»²³.**

Коли наші прабатьки з'їли плід і прийняли принципи царства сатани, вони прийняли й розум сатани щодо закону та правосуддя. У системі сатани немає місця

---

²² Е. Уайт, Ревю енд Геральд, 6 травня 1875 р.

²³ Е. Уайт, Лист 16а, 1892 р.

милості. **«Кожен гріх повинен зустріти своє покарання»²⁴**, – наполягав сатана. У випадку сатани гріхом є все, що суперечить його власним думкам. Тому людство успадкувало уявлення, що всі, хто не згоден з нами, повинні бути покарані без милості відповідно до їхнього злочину. **Саме з цієї причини Ізраїль так охоче прийняв єгипетську практику побиття камінням – вона відображала безжалісний дух сатани.**

Ось чому грішна людина не може самочинно позбавляти життя іншого, керуючись власним розумінням закону. Люди використовують закон, щоб знищувати тих, хто з ними не згоден. Саме це фарисеї і намагалися зробити з Ісусом. Вони використали Закон Мойсея, щоб знищити Христа. Це той самий принцип, який сатана використовує проти Бога. **Він застосовує Закон Мойсея так, щоб зруйнувати нашу довіру до люблячого характеру нашого Небесного Отця.** Як він це робить? Через свою підроблену систему правосуддя, у якій немає милості.

Коли жінку привели до Ісуса для винесення вироку, Ісус не виправдав її гріх. Він сказав: «Хто з вас без гріха, нехай перший на неї той каменем кине». Жінка була переконана, що її чекає смертний вирок. Але те, що відбулося далі, – саме те, що Ісус завжди прагне зробити для грішників, які усвідомлюють глибину своєї гріховності: «І підвівся Ісус, і нікого, крім жінки, не бачивши, промовив до неї: Де ж ті, жінко, що тебе оскаржали? Чи ніхто тебе не засудив? А вона відказала:

---

²⁴ Е. Уайт, Христос – надія світу, с. 761

Ніхто, Господи... І сказав їй Ісус: Не засуджую й Я тебе. Іди собі, але більш не гріши» (Івана 8:10, 11).

Осуд закону необхідний для того, щоб могла бути дана милість. **Бо без осуду немає потреби в благодаті; без вироку смерті немає потреби в милості.** Але потрібно пам'ятати, що небесний осуд не є таким самим, як людський осуд, бо «ваші думки не Мої це думки».

- «Закон бо через Мойсея був даний, а благодать та правда з'явилися через Ісуса Христа» (Івана 1:17).

- «Закон же прийшов, щоб збільшився переступ. А де збільшився гріх, там зарясніла благодать» (Римл. 5:20).

Коли Ісус дав Мойсеєві постанову, що ті, хто чинить перелюб, повинні бути покарані смертю, Він бажав показати їм страшні наслідки такого вчинку, бо «пожадливість потому, зачавши, народжує гріх, а зроблений гріх народжує смерть» (Якова 1:15).

Саме гріх породжує смерть. Гріх за своєю природою руйнівний. **Закон був даний для того, щоб показати смертельну природу гріха.** Апостол Павло каже, що це служіння смерті, вирізани на каменях, яке приводило людей до усвідомлення, що вони достойні смерті, було славним: «Коли ж служіння смерті, вирізани на каменях буквами, було таке славне...» (2 Кор. 3:7).

Коли ми приймаємо вирок смерті і сумуємо за свої гріхи під дією Святого Духа, тоді ми готові прийняти в усій повноті прощаючу благодать і милість Божу. Коли Ісус виголосив вирок закону – того, що був написаний на камені, – це позбавило жінку всякої надії на

життя. Вона прийняла цей вирок, але Ісус, знаючи її серце і розуміючи, як ці люди використали її, знав, що вона впала на Камінь.

- «І пили всі той самий духовний напій, бо пили від духовної скелі, що йшла вслід за ними, а та скеля був Христос!» (1 Кор. 10:4).

- «І хто впаде на цей камінь розіб'ється, а на кого він сам упаде то розчавить його» (Матв. 21:44).

Падаючи на Камінь – Христа Ісуса, жінка дійсно була «побита камінням» так, як того бажав Христос. Вона втратила всяку надію врятувати себе сама і віддала себе на милість Христа. **Те побиття камінням, яке мав на увазі Христос, полягало в тому, щоб грішники були переконані у своїх гріхах і шукали милості. Десять заповідей були написані на камені, щоб показати, як закон духовно «каменює» нас і засуджує до смерті.**

- «Закон же прийшов, щоб збільшився переступ. А де збільшився гріх, там зарясніла благодать» (Римл. 5:20).

- «А ми знаємо, що скільки говорить Закон, він говорить до тих, хто під Законом, щоб замкнути всякі уста, і щоб став увесь світ винний Богові» (Римл. 3:19).

Ті, хто відмовляється прийняти це духовне побиття камінням внутрішньої людини, зрештою будуть розчавлені каменем своєї власної совісті і засуджені тією мірою милості, яку вони виявляли до інших. **Коли ми не дозволяємо Законодавцеві Самому застосовувати закон, сатана починає використовувати його, щоб знищити нас, як це сталося у випадку Юди: «Тоді Юда, що видав Його, як побачив, що Його засудили, розкався,**

і вернув тридцять срібняків первосвященикам і старшим, та й сказав: Я згрішив, невинну кров видавши. Вони ж відказали: А нам що до того? Дивись собі сам... І, кинувши в храм срібняки, відійшов, а потому пішов, та й повісився» (Матв. 27:3–5).

Коли людина вириває закон із рук Христа, вона стикається із судом через безжалні звинувачення сатани, і це зрештою розчавлює її.

Ісус – Той, Хто дав закон Мойсеєві, – ясно показує, як Він задумав використовувати цей закон. Він мав намір застосувати його так, щоб дарувати милість розбитому грішнику. Ми можемо радіти, що через милість Христа обвинувач, який намагається довести нас до відчаю, скинутий: «І я почув гучний голос на небі, який говорив: Тепер настало спасіння, і сила, і царство нашого Бога, і влада Христа Його, бо скинений той, хто братів наших скаржив, хто перед нашим Богом оскаржував їх день і ніч!» (Об'явл. 12:10).

Бідна жінка не наважилася підвести очі на обличчя Спасителя, а мовчки чекала своєї долі. Вона прийняла вирок проти себе. З подивом вона побачила, як її обвинувачі йдуть, безмовні й засоромлені; тоді слова надії пролунали в її вухах: «Не засуджую й Я тебе. Іди собі, але більш не гріши». Її серце розтануло, і вона впала до ніг Ісуса, ридаючи від вдячної любові та зі сльозами визнаючи свої гріхи. **Христос справді «побив камінням» сумління цієї жінки, щоб вона могла отримати нове життя.**

• «Це стало для неї початком нового життя – життя чистоти і миру, присвяченого служінню Богові. Уряту-

вавши цю грішну душу, Ісус учинив більше чудо, ніж зцілення найтяжчої тілесної недуги; **Він зцілив духовну хворобу, яка призводить до вічної смерті. Ця розкаяна жінка стала однією з найвірніших Його послідовниць.** Любов'ю і повним самопожертви посвяченням вона відповіла на Його прощаючу милість»²⁵.

Якою дивовижною є дія Духа через закон, щоб викликати усвідомлення гріха, аби ми могли прийняти прощаючу милість і любов Божу! Який дивовижний Божий задум – перетворити наші кам'яні, безжальні серця на подібні до Христового серця плоті! Чим сильніше ми відчуваємо біблійне осудження, тим більше прощення і милості отримуємо.

Друга жінка, яка розкриває служіння смерті, – це хананеянка, яка просила Ісуса зцілити її дочку.

«І ось жінка одна хананеянка, із тих околиць прийшовши, заголосила до Нього й сказала: Змилуйся надо мною, Господи, Сину Давидів, демон тяжко дочку мою мучить! А Він їй не казав ані слова. Тоді учні Його, підійшовши, благали Його та казали: Відпусти її, бо кричить услід за нами! А Він відповів і сказав: Я посланий тільки до овечок загинулих дому Ізраїлевого... А вона, підійшовши, уклонилаь Йому та й сказала: Господи, допоможи мені! А Він відповів і сказав: Не годиться взяти хліб у дітей, і кинути щенятам... Вона ж відказала: Так, Господи! Але ж і щенята їдять ті кришки, що спадають зо столу їхніх панів. Тоді відповів і сказав їй Ісус: О жінко,

---

²⁵ Е. Уайт, Христос – надія світу, с. 438

твоя віра велика, нехай буде тобі, як ти хочеш! І тієї години дочка її видужала» (Матв. 15:22–28).

Жінка прийшла до Ісуса, шукаючи милості. У відповідь Ісус дозволив принципам закону випробувати її. Вона була хананеянкою, і ось що юдеї читали в законі про хананеїв: «І коли дасть їх Господь, Бог твій, тобі, то ти їх понищиш: конче учиниш їх закляттям, не складеш із ними заповіту, і не будеш до них милосердний. І не споріднюйся з ними: дочки своєї не даси його синові, а його дочки не візьмеш для сина свого, бо він відверне сина твого від Мене, і вони служитимуть іншим богам, і запалиться Господній гнів на вас, і Він скоро тебе вигубить. Але тільки так будете їм робити: жертівники їхні порозбиваєте, а їхні стовпи ламаєте, святі їхні дерева постинаєте, а бовванів їхніх попалите в огні, бо ти святий народ для Господа, Бога свого, тебе вибрав Господь, Бог твій, щоб ти був Йому вибраним народом зо всіх народів, що на поверхні землі» (П. Зак. 7:2–6).

Нагадуючи жінці, що Він посланий тільки до дому Ізраїля, **Христос тим самим дав зрозуміти, що вона перебуває поза Божою милістю.** Жінка могла б озлобитися і вигукнути: «Ти – фанатичний, самоправедний юдей!» Вона могла б дозволити Його служінню осуду розчавити її у відчаї. **Але вона трималася віри в те, що Ісус милосердний.** Вона швидко прийняла Його вирок, погодилася з Ним, а потім вхопилася за Його милість. «Вона ж відказала: Так, Господи! Але ж і щенята їдять ті кришки, що спадають зо столу їхніх панів» (вірш 27).

Жінка визнала, що вона недостойна, але простягнула руку до Христа, щоб отримати Його милість. **Вона вирішила вірити, що Він милосердний, незважаючи на усвідомлення своєї гріховності і те, що її вважали поза каналом благословення.** Це є служіння смерті, і коли ми приймаємо його, все ще вірячи в Божу милість, тоді ми отримаємо цю милість.

Той самий процес ми бачимо в історії з самарянкою біля криниці: «Каже жінка до Нього: Дай мені, Пане, цієї води, щоб я пити не хотіла, і сюди не приходила брати. Говорить до неї Ісус: Иди, поклич чоловіка свого та й вертайся сюди. Жінка відповіла та й сказала: Чоловіка не маю... Відказав їй Ісус: Ти добре сказала: Чоловіка не маю. Бо п'ятьох чоловіків ти мала, а той, кого маєш тепер, не муж він тобі. Це ти правду сказала» (Івана 4:15–18).

Перш ніж Ісус відкрив Себе як Спасителя світу, Він нагадав їй про її гріховний стан. Він зробив це не для того, щоб присоромити її, але щоб вона могла прийняти усвідомлення свого гріха. Лише тоді, коли ми приймаємо викриття в гріху, ми готові отримати милість; але **якщо ми не віримо, що Бог милостивий, ми не простягнемо руку, щоб прийняти цю милість.**

Повернемося тепер до історії про юнака, якого побили камінням. Щодо гріха богохульства Ісус чітко говорить: «Тому то кажу вам: усякий гріх, навіть богозневага, проститься людям, але богозневага на Духа не проститься» (Матв. 12:31).

Цей гріх богохульства був би прощений, якби юнак попросив про це. Він міг би сповідувати віру в Спасителя

через символ заколеного Агнця, але не зробив цього. Коли Мойсей запитав Господа, що робити, Господь вчинив так, як завжди робить спочатку: Він послав викриття в гріху. Це викриття прийшло разом із вироком смерті. Це було необхідно, щоб потім могла бути явлена милість. Такий процес Євангелія: «І Він нас зробив бути здатними служителями Нового Заповіту, не букви, а духа, бо буква вбиває, а дух оживляє» (2 Кор. 3:6).

Якщо уважніше прочитати грецький текст у цьому вірші, можна побачити послідовність: **буква вбиває, а дух оживляє.**

Слово «а» може використовуватися або як протиставлення, або як продовження думки. Текст можна прочитати так: **бо буква вбиває, і дух оживляє.**

Це і є процес Євангелія. **Писаний закон утверджує вирок смерті, щоб людина усвідомила свій загиблій стан. Тоді ми можемо отримати Духа, Який дає життя через милість Божу.**

Якби той юнак, почувши вирок смерті, прийняв осуд, впав перед Мойсеєм – представником Бога – і попросив його заступитися за нього перед Господом і поросити прощення, Бог, безперечно, відповів би на таку молитву. **Але оскільки цей юнак, очевидно, не вірив у це, він не міг отримати прощення. Він уже втратив Божий захист. Якщо Бог відступає, сатана або негайно вбиває, або використовує таку людину, щоб відвести інших від Бога до їхньої загибелі. Єдиною надією на життя для цього юнака було те, щоб закон набув чинності з вироком до смерті.**

Покарання побиттям камінням було додано до закону через жорстокість сердець Ізраїлю. Це не було Божим бажанням карати людей таким чином. Але Бог діяв через їхнє розуміння справедливості, щоб привести їх до усвідомлення гріха з надією, що вони шукатимуть милості. Але той юнак не шукав милості – і тому помер. Якби він мав віру хананеянки, щоб прийняти свій вирок, а потім просити про милість; якби він повірив, що Бог милостивий, тоді милість перемогла б над судом.

Розділ 15. Хто на боці Господа?

Процес поєднання суду і милості яскраво проявився в наслідках відступництва із золотим телям: «І став Мойсей у брамі табору й сказав: Хто за Господа до мене! І зібралися до нього всі Левіїні сини. І сказав він до них: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Припашіть кожен меча свого на стегно своє, перейдіть, і верніться від брами до брами в таборі, і повбивайте кожен брата свого, і кожен приятеля свого, і кожен ближнього свого. І зробили Левіїні сини за словом Мойсеєвим. І впало з народу того дня близько трьох тисяч чоловіка» (Вих. 32:26–28).

Мойсей запросив усіх обрати сторону милості, прийшовши до нього. Дух пророцтва пояснює цей момент докладніше:

- «Мойсей закликав усіх, хто був вільний від цього великого гріха ідолопоклонства, підійти й стати праворуч нього; а також тих, хто приєднався до бунтівників у поклонінні цьому ідолу, **але розкаюся у своєму гріху**, так швидко відступивши від Бога, – стати ліворуч»²⁶.

Усім було запропоновано прощення, якщо б вони погодилися прийняти його. Мойсей вже до цього часу випросив у клопотанні прощення для всього народу. Але, поклоняючись золотому теляті, Ізраїль як народ обрав для себе ватажком сатану. Це відступництво було настільки серйозним, що тільки найглибше покаяння могло їх врятувати. Народ мав зрозуміти страшну небезпеку, в якій

---

²⁶ Е. Уайт, 1SP 251

вони опинилися, і що **доля всієї нації дійсно була втрачена, якщо не відбудеться рішуча зміна серця**. Саме тут пригадується одне з найдивовижніших висловлювань Ісуса в Євангелії: «Хто ж спокусить одне з цих малих, що вірують в Мене, то краще б такому було, коли б жорно млинове на шию йому почепити, і його потопити в морській глибині... Від спокус горе світові, бо мусять спокуси прийти; надто горе людині, що від неї приходить спокуса! Коли тільки рука твоя, чи нога твоя спокушає тебе, відітни її й кинь від себе: краще тобі увійти в життя одноруким або одноногим, ніж з обома руками чи з обома ногами бути вкиненому в огонь вічний. І коли твоє око тебе спокушає його вибери й кинь від себе: краще тобі однооким ввійти в життя, ніж з обома очима бути вкиненому до геєнни огненної. Стережіться, щоб ви не погордували ані одним із малих цих; кажу бо Я вам, що їхні Анголи повсякчасно бачать у небі обличчя Мого Отця, що на небі» (Матв. 18:6–10).

Контекст цих слів Христа пов'язаний із захистом дітей. Ісус каже, що краще відсікти руку або ногу, ніж щоб усе тіло було вкинуте у геєну. Гріх Ізраїля із золотим телям прирік би майже всіх ізраїльтян до рабства і смерті під владою сатани. Божий захист уже був віддалений від табору. Ізраїль висловив своє власне розуміння справедливості, бажаючи побити Мойсея камінням, і вже раніше взяв меч проти амалікітян без прямого наказу Господа. Діючи через їхнє обмежене розуміння правосуддя, Господь вжив термінових заходів, щоб врятувати народ, захистити «цих малих» і усунути владу

сатани над «тілом» народу. Люди, які вперто відмовлялися шукати прощення у Господа, не лише дозволяли сатані правити над ними, але й ставали знаряддям його влади для поразки всієї громади. **Сатана вже проник в організацію на найвищий рівень – через Аарона,** – і люди, які відмовлялися каятися, дозволили б йому продовжувати руйнувати народ Божий зсередини, доки нікого не залишилося б.

Розділ 16. Колективна відповідальність

Схожа ситуація сталася під час відступництва з моавітянами. Коли ізраїльські князі привели до табору моавітських жінок, сатана отримав доступ до всього табору і почав губити народ.

- «Аж ось прийшов один із Ізраїлевих синів, та й привів до братів своїх мідіянітянку на очах Мойсея й на очах усієї громади Ізраїлевих синів, а вони плакали при вході скинії заповіту... І померло в поразці двадцять і чотири тисячі» (Чис. 25:6, 9).

Оскільки багато хто з лідерів, як дужі мужі (Матв. 12:29) дому Ізраїлевого, були втягнуті в це, **сатана зміг проникнути в табір, принести поразку і розорення**. Якби ці люди покаялися, лукавий втратив би доступ, і поразка зупинилася б. **Але якщо вони не каються, сатана міг і надалі мати доступ до табору і продовжувати губити чоловіків, жінок і дітей поразкою**.

То що ж було справою милосердя? Дозволити лідерам бунту, які вперто відмовляються каятися, і далі бути провідниками сатани, щоб «ці малі» були винищені ним? Чи можемо ми уявити нашого Отця в положенні, коли Він не може врятувати Своїх дітей через гріхи лідерів? Єдиний шлях – посилити викриття гріха через проголошення вироку суду. «І сказав Господь до Мойсея: Візьми всіх голів народу, та й повішай їх для Господа навпроти сонця. І відвернеться палючий Господній гнів від Ізраїля» (Чис. 25:4).

У будь-який момент до виконання вироку ці люди могли усвідомити свій смертний вирок і попросити про

милість. Якби вони зробили це, влада сатани була б зупинена. Але, відмовляючись каятися, вони тримали відчиненими двері для сатани, дозволяючи йому руйнувати все тіло народу. Уперто продовжуючи свій бунт, вони самі накликали на себе цей суд. Оскільки Христос – світло, що «просвічує кожну людину, що приходить на світ», Він був змушений «відітнути» Свою власну руку або ногу в колективному тілі, щоб усе тіло не загинуло. Елен Уайт висловлює цю думку так:

- «Бог є не тільки Охоронцем, а й Повелителем Свого народу. **Він відсікає тих, хто рішуче налаштований на повстання, щоб вони й інших не призвели до загибелі. Зберігши життя Каїна, Бог показав всесвіту, яким буде результат, якщо дозволити гріху залишатися без покарання.** Вплив, який справили на потомків Каїна його життя та вчення, призвів увесь світ до такого стану морального занепаду, що знадобилося знищення всього світу потопом. **Історія допотопного світу свідчить про те, що довголітнє життя не є благословенням для грішника; велике Боже довготерпіння не стримувало їхнього беззаконня. Чим довшим було життя людей, тим зіпсутішими вони ставали**»²⁷.

- «Так було і з відступництвом біля Синаю. Якщо б гріх не був відразу покараний, **наслідки виявилися б такими самими.** Землю спіткало б розтління, як і за днів Ноя. **Пощада відступників породила б ще більше зло, аніж те, причиною якого стало збереження життя Каїнові.** Милосердя Боже полягало в тому, що тисячі

---

²⁷ Е. Уайт, Патріархи і пророки, с. 299

постраждали, щоб не довелось виливати суд на мільйони. Щоб врятувати багатьох людей, Він мусив покарати невелику їх кількість. Крім того, оскільки народ (1) зрікся вірності Богу, він (2) втратив Його захист і (3) виявився беззахисним перед ворогами. **Якби зло не було негайно усунуте, ізраїльтяни швидко стали б здобиччю своїх численних і могутніх ворогів.** Для блага Ізраїлю, а також як урок для всіх наступних поколінь, було необхідно, щоб злочин був покараний негайно»²⁸.

Якби більшість Ізраїлю залишалася вірною Богові і не перейняла єгипетських практик покарання, ця справа запобігання більшому лиху могла б бути здійснена іншими способами. Але ігнорувати це смертоносне зараження означало б дозволити йому зруйнувати весь організм. Нічого не робити в цьому випадку означало б чинити зло. Ми знову бачимо у ситуації відступництва біля Йордану, наскільки складною була ця проблема. Священник Пінхас, побачивши те, що відбувалося, зважився зупинити це. «І побачив це Пінхас, син Елеазара, сина священника Аарона. І встав він з-посеред громади, і взяв списа в свою руку. І ввійшов він за Ізраїлевим мужем до середини мешкання, та й пробив їх обох ізраїльтянина та ту жінку, аж через її черево. І була стримана поразка Ізраїлевих синів. І померло в поразці двадцять і чотири тисячі. І промовив Господь до Мойсея, говорячи: Пінхас, син Елеазара, сина священника Аарона, відвернув Мою лють від Ізраїлевих синів, коли він запалився горливістю Моєю серед них. І Я не вигубив Ізраїлевих синів у Своїй

---

²⁸ Там само

горливості. Тому скажи: ось Я даю йому свого заповіта: мир» (Чис. 25:7–12).

Інші лідери відступництва, яких було усунуто, уже перестали бути каналом, через який сатана міг знищувати «цих малих» в Ізраїлі. Але князь Зімір продовжував тримати двері відчиненими для ворога. Якби Ізраїль залишався вірним Богові, вони не опинилися б у такій ситуації, і Господь міг би їх захистити; але, будучи далекими від Бога, вони знову піддали все тіло народу смертельній небезпеці через цих бунтівників.

Що робить наш Отець, коли Його діти самі вирішують вийти з-під Його захисту, а серед них є ті, хто наполегливо залишається воротами для ворога, щоб він міг їх знищувати? Тут уже йдеться не просто про можливість для когось виявити свої принципи – тут **милість до всього народу вимагає справедливості щодо винуватців.**

Коли люди розмірковують про Божі суди, вони зазвичай думають лише про наслідки для порушника. Але більшість не усвідомлює, що індивідуальний гріх впливає не лише на саму людину, але й на всю спільноту. Коли Ізраїль пішов воювати проти міста Ай, він втратив тридцять шість чоловік через гріх Ахана: «І айські люди повибивали з них коло тридцяти й шости чоловіка, та й гнали їх з-перед брами аж до Шеварім, і розбили їх на узбіччі гори. І охляло серце народу, та й стало як вода» (І. Нав. 7:5). Який зв'язок? **Гріх однієї людини в групі впливає на всіх інших у цій групі.** «Бо ніхто з нас не живе сам для себе, і не вмирає ніхто сам для себе» (Римл. 14:7).

Коли ми враховуємо всі ці обставини, то бачимо любов і милість Бога, які завжди діють у найкращих інтересах Його дітей. Усвідомлення того, яких страждань зазнає Христос, коли Йому доводиться «відтинати» власну руку або ногу заради спасіння всього тіла! Це рішення, сповнене болю і співчуття, приймається з великою обережністю та глибоким обдуманням.

Релігійне видання

ТВОРЕЦЬ НА ЛАВІ ПІДСУДНИХ

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 3,26. Наклад 1000 прим.

Контактні дані та інформація:

Електронна адреса: an.bokertov@gmail.com

Сайт: <https://zhazhda-cerkov.com>

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК